

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Gonsiori t. 4. Kõnetr. 700. Postkast 70. © Tellimise hind: aasta peale 500 marka, kuu peale 50 marka.
Eesti Spordileht ilmub iga kesknädal.

V. aastakäik.

Kesknädalal, 15. oktoobril 1924. a.

V. aastakäik.

Meistri küsimus jalgpallis ikka lahtine.

Kalev võitis Spordi paraja ülekaaluga 3:1.

Võistluse otsustas esimene veerandtund.

Kalev Lass; Liivar, Kallaste; Kaljot, Lello, Kaarmann; Väli, Rõks, Ellmann, Joll, Brenner.

Sport: Tipner; Javorski, Vain; Klaos, Rein, Einmann; Maurer, Kihlefeldt, Tell, Üpraus, Jüriison.

Kalevi väli, Kohitunik A. Mac Keabbin. Pealtvaatajaid üle 3000-nde.

Meeskonnad ilmuvad sel sügise 12. okt. pealelõunal porisele väljale, et pidada esivõistluste üht otsustavamat mängu. Esimalt ilmub Kalev, siis Sport. Meeskondadele järgneb vahekohtunik inglane A. Mac Keabbin, kel see kohtamine oli tänavu esimeseks esinemiseks „pillimehe-na“. Teda saatis vihmamantlis mees, kelle hääl ära oli. See viimane tuli ilmsiks, kui see mees asus teadaande tegemisele vahekohtuniku nime kohta.

Kaptenid Rein ja Kaarmann asuvad vastastikku. Viimane saab valiku, kuid erilisi tuule ega päikese soodustusi ei ole.

Kõlab vile. Tants alganud.

1. minutil teeb Kaarmann 35 mt. pealt löögi.

3. min. 1. nurgalöök Spordi heaks, mis kohe outi kukub.

9. min. teeb Tell 18 mt. pealt kena löögi, mille Lass püüab.

10. min. Kalevi heaks esimene nurgalöök, mis Kalevile ka ühtlasi viimaseks jääb. Palli löi Kaljot peaga outi.

Tuleb kombinatsioon Kalevi keskkohtuniku poolt. Pall rändab Ellmannilt Jollile, sealt Rõksile, viimaselt Jolli kaudu tagasi Ellmannile, kes 15 mt. pealt teeb madala löögi. See ei lähe just nurka, kuid Tipneril tuleb siiski maha visata. Ta tõrjub, kuid pall jääb lahti ja juure lennanud Rõks lööb ta viivitamata sisse. 1:0 Kalevi heaks. Aega kulunud 11 minutit.

See sündmus on alles väga värske, kui meie viimaste Kalev—Spordi vaheliste võistluste viiside vastaselt langeb teine värav. Ellmann annab Välikele, viimane pressib edasi ja lööb, kuid Javorski on vahel. Otsa lendab jälle Rõks ja registreeritakse 2:0 Kalevi heaks. Aega kulunud 14 minutit.

Viimasel ajal on kogu maailma spordiajakirjandus toonud erilisel rohkelt poksi ilmameister Jack Dempsey'sse puutuvaid kirjutusi. Üks viimastest uudistest, mis praegu ringi ümber maakera jooksmas, on teade Jack Dempsey kavatsusest abielluda. Dempsey pruut on **Ameerika kena filmitäht Ester Taylor**, keda ülevalolev pilt kujutab. Ameerika lehtede üksikasjalised kirjutused kinnitavad, et Dempsey selle Ameerika iludusega on tutvunud kiirrongisõidul Soola järve ääres.

Pall läheb uuesti alglöögiga lahti. Ligi 20-ne meetri pealt proovib Tell löögiga uuesti õnne. Samas tsenderdab Kihlefeldt, õhust tuleva palli võtab Lass jalaga. Pall läheb korni. Tekib askeldus. Rein lööb palli, näib, et see otse nurka läheb, kuid pall on „vindiga“ ja ta keerab posti kõrvale.

Varsti peale seda on terve Kalevi meeskond peale Väli oma värava all, sealt toob 19. min. Rõks palli ära ja annab Välikele, kelle sprint lõpeb külje-outiga.

Järgmine minut näeb uuesti Spordi pealetungi. Kihlefeldt ja Tell järjestikku löögil, kuid sellest ei tule midagi. Üle poole tormanud Javorski saadab palli 20-ne meetri pealt latti.

22. min. teeb Maurer löögi, mille Lass uuesti jalaga tõrjub.

23. min. dribbeldab Kaarmann Spordi karistusala piiril kahest mehest läbi ja lükkab palli Ellmannile hästi ette, kuid Ellmann saab Javorskilt „kukerpalli“.

24. min. on võistluse esimene ofsaid (Maurer).

25. min. peatab Kalevit Brenneri ofsaid.

Üpraus tahab kõik shansid kasutada ja seisab Kalevi poolt outi väljalöömistel karistusala piiril valvel, et Lassi attackeerida. Tell teeb jälle löögi, mis läheb ainult napilt mööda. Kihlefeldt söötab, kuid siis, paremal löögivõimalusel, läheb pall Tellist läbi.

Pooltundi on möödas, kui Rõks proovib lööki väravasse, palli hangib Tipner.

31. min. Kalevi väravas ägedate juhuste rida. Maurer on Liivarist läbiminekul, Kallaste jõuab aga veel kenalt etteviskamisega takistada.

Pall teeb ringe ja Jüriison on löögil. Lass saadab korni, kuid sealt tulev pall satub uuesti korni. Lõpuks toob Brenner palli ära.

Üpraus teeb ägeda üksiklöögitungi püüde. Ees on tal kolm meest, kellest kolmas talle palluks jäi.

Mäng kandub Spordi värava alla, kus Vain fouli teeb. Kaljoti poolt toimetatud vabalöök lõpeb Ellmanni kihvtise löögiga.

39. min. valab kornere spetsialist Tell 5-ndat nurgalööki, mille Liivar peaga eemale saadab. Peatselt teeb Liivar aga uue korni.

Siis läheb Ellmann dribblinguga Reinist mööda ja lööb, mille vastu Tipner tarvilselt välja astus.

(Järg 2. leheküljel.)

Kalev—Sport.

(1. lehekülje järg.)

Väli tsenderdab kenalt, palli laseb Vain läbi, Joll liukkab ta Ellmannile ette ja resultaati on 3:0 Kalevi heaks. Poolaja lõppu jääb ainult minut, mis muudatust ei too. Nurgalöögid 6:1 Spordi heaks.

12. min. kestnud vaheaja järele kõlab vile teise poolaja alguseks. Vahelduv mäng, kuni 51. min. nurgalöök Spordi heaks. Lass on pikali ja pall väljas. Momentiks tekib „pudru ja kapsad“, millest Rõks palli saadab külje outi.

53. min. tungib Kihlefeldt outi liinini läbi, söötab sealt Tellile tagasi. Viimasel on parim võimalus, mõnekiümneidiku sekundiline viivitus toob aga ette Lello, kes jala väänab, kuid sellega ka kardetava momendi likvideerib. Kuni Lello hinge tõmbab, mängib Ellmann lühikest aega tsentrhalki.

55. min. on ühe robinsoniaadi järeldusel Rein ja Rõks porilombis pikali, esimene neist selili, teine paar sammu kõrval maoli. Samas pidi Tipneril juhtuma kibe äpardus. Pall pidi saapanina otsast põrgates ise võrku minema.

56. min. Väli tsenderdusest lööb Ellmann ebaõnnestanult (põlvega) üle lati.

60. min. on Spordi pealetung. Lass pikali maas hoiab palli, mille eest antakse vabalöök värava-ala piirilt. Lühikese pall paaril korral vastu mehi.

Jürisson saab jälle palli, piirikohtunik vehib ofsaidi, kuid kohtunik ei ole sellega nõus. Üpraus asub Jürissoni kõrval, viimane tungib kuni meeter väravapostist ja lööb outi, kuna vana hoo juures Lassiga mõlemad pikali kukuvad.

63. min. nurgalöök Spordi heaks. Tell lööb. Lass võtab pikaliheitega palli, mis tagasi põrkab, Üpraus lööb uuesti, jälle tuleb pall tagasi, siis löikab Jürisson värava. Seis 3:1.

3 min. hiljem Kalevil neljanda värava võimalus. Vastaseks on Väli, Ellmannile ja Jollile ainult Vain, kuid üksteisele söötisel jääb seekord liialt kiire olnud Joll ofsaidi.

71. min. murrab Üpraus läbi ja torkab 8 mt. pealt teravalt, kuid õnnetuseks mööda.

Veel mõningaid mõlemapoolseid kardetavaid momente. Lõpuminutitel mäng Spordi poolel. Vaini löök on tabanud Einmanni selga, kui kõlab lõpuvile. Nurgalöögid teisel poolel 4:0 Spordi heaks. Väravate lõpuseis 3:1 (3:0) Kalevi võiduks.

*

Kohtunik A. Mac Keabbin avaldas peale matshi oma arvamisena järgmist: Porise välja raskust arvesse võttes oli mäng väga hea. Spordile ei vedanud, kuna neil lõpul ka juba meeoleu langes. Vain oli Spordil kaitsjana väga nõrk ja kannab palju süüdi oma meeskonna kaotuses. Üpraus, Javorski ja Einmann mängisid hästi, Tell keskmiselt. Kalevil oli hea poolkaitsse liin ja edurivi Joll ja Rõks. Publik pidas end hästi üleval.

*

Esimene veerandtund, kus 11. ja 14. minutil väravad Kalevi heaks langesid, oli otsustav kogu mängukäigu kohta. Kalev oli mängu alanud hooga, mis tema edurivi kohta pea haruldane, kuna toetus poolkaitsse poolt takka oli nagu harilikult tüse. Edurivi hoogsuse tagajärg oli juba

mängu alguses 2 väravat Spordile, mis tehti sarnase ladususega, et nad võisid tunduda koguni mõistatuslikkudena. Passiiva juures 0:2 tegi Sport tugevalt tööd, et Kaleville samaga vastata. Näis, et Sport oma pealetungidel ja löögivõimastel enam kõige külma-verelisem ei suutnud olla ja just selle tõttu mitmed tublid juhused jäid realiseerimata. Sama tuleb selle juures kõneleda, et Kalevi seekordse kaitsespaari Liivar—Kallaste töös oli rohkem süsteemi ja ükssteisest arusaamisega tööd kui siis, mil Felitsius Liivari kõrvalmeheks oli. Esimese poole lõpp tõi Kalevi heaks veel kolmanda värava. 3:0 poolaja resultaadinna Kalev — Spordi vahelisel võistlusel on juba sensatsioon maiguga. Siis võis Sport end juba arusaamatult palju lööduna tunda, kuna ka veel kõrvaldatud ei olnud perspektiivid selle kordamiseks teisel poolajal. Kuid teisel poolajal näis Sport ägedat võitlust pidavat ainult auvärava peale, mis tal reast headest juhistest ainsana õnnestas. Kalevil oli ka pealetunge, millel juba siiski puudus esimese poolaja temperamendikus. Ka Sport oli oma kontrattaakidega pingutusi teinud ja väsimus andis tunda. Lõpu tagajärg 3:1 oli mängukäigule üldiselt vastav. Võiks kõneleda, et see vahekord oleks võinud olla üks värav vähema differentisiga, kuid lõpuks ei ole väravate tegelik vahekord pea kunagi täpne jõudude tugevuse kindlaks määraja. Kuid 3:1 ei ole maailma tagajärgede turul ega ka kodumaal mingi erakordne asi, mis tõsiselt põhjust annaks kõneleda suurest võidust või suurest lüüasaamisest. Võib olla, on sellel tagajärjel selletõttu pikantsust, et meil Sport — Kalev palju kordi on mänginud 1:1, 0:0 ja 1:0. Seekordne väravate nappusest pääsimine on ainult tänatud ja andis publikule täsedama vaatepildi. Nurgalöökidest oli Sport täielik valitseja (10:1) ja ühest nurgalöögist tuli ka värav. Muide on nurgalöögid tihti kõhtu hõredalt täitvaks vahukooreks. Nii oli see veel näituseks läinud aastal Vilnos, kus Tallin kaotas Vilnole 1:4, kuna nurgalöögid olid Tall. heaks 14:0!

Üksikute mängijate kohta meie seekord midagi ei ütle, vaid lepime konstateerimisega, et viimane mäng oma vastastiku- se elaanil poolest oli tuntuvalt euroopalikum kui Spordi ja Kalevi viimase aja vesised matshid.

Vahekohtunik, kelle asjalikusse seekord mingit kahtlust ei olnud, garanteeris võistluse loomulikku arenemist korralikult.

Meistrivõistluste mõjukaks lõpuvaatuseks jääb nüüd järele suurfinaal, kuhu mõlemad meeskonnad lähevad nüüd ühesuguste shanssidega.

Sportlased leiavad kõige kohasemat
kehakinnitust

E. S. S. „Kalevi“ einelauas.

Maitserikkad ja toitvad lõuna- ja õhtusöögid,
puhas valmistus ja odavad hinnad.

Austusega

ökonom V. PEEDO.

Paavo Nurmi.

Paavo Nurmi esimene võistlusjooks.

Kes Paavo Nurmi praegu on, ja mida ta jooksude alal viimasel ajal on saavutanud, sellega on peajoontes tuttav iga spordihuviline. Kuidas aga see jooksukuningas üles leiti, on arvatavasti seni laiematele ringkondadele teadmata. Soome ajakiri „Allas Krönika“ jutustab pikemalt, kuidas Nurmi oma esimese jooksu on võitnud ja üldise tähelepanu enese peale on pööranud. Vahemärkusena peame tähendama, et kirjeldatav jooks küll igatahes esimene ei olnud Nurmil, ta oli varemalt tasapisi oma kodukülas juba harjutanud, kuid esimene suurem võistlusjooks laiema publiku pealtvaatel oli see talle ikka ja teenib tähelepanu mõneks hetkeks.

Ühel ilusal päeval mobiliseeriti Paavo Nurmi ühes teiste omasuguste külapoistega ja saadeti kreisilinna väeteenistuse kohuste kandmiseks. Väeosas näitas ta suurt hoolt oma ülesannete täitmisel ja häid sõjamehe omadusi, mille tõttu ta varsti alamohvitseriks tõsteti. Sarnasena satub ta ka raske ranits turjal ühele sõjaväe väeosade vahelise võistlusele, mille tingimus oli raske sõjavarustus 20 kilomeetrit jookstes või käies katta.

Kes usub, et Nurmi käima hakkas, see eksib. Nurmil ei ole käimiseks isu, selleks on ta jalad liiga kerged, talle tundub jooksmine keremana kui käimine. Tal on looduse poolt kingitud suurepärased jooksuanded ja need väljendusid juba ülekaalukas võidus sellel võistlusel.

Ühes teiste osavõtjatega seisab Nurmi stardis, vaikne ja endassepööratud, nagu meie teda praegu ikkagi pistolipaugu ootel näeme. Kui see kõlas, ei uskunud küll keegi, et 1 tunni 17 minuti järele uus jooksuime leitakse.

Kui jooksuamaa pöördepunktist teatati telefonil, et alamohvitser Nurmi juhib võistlust suure edumaaga ja et ta kogu võistluse seni jooksnud on, arvati et ta iga silmapilk võistluse lõpetab. Aga Nurmi oli juba siis Nurmi, puudalise raskusega turjal jooksis ta väsimatult ikka sama pika ja tiheda sammuga lakkamata edasi, ilma ühegi pingutuse näitamata. Finishilindi katkestas ta sama asjaliku ja naeruta ilmega, mis praegugi temal omane. Ta lõpetas oma võistlusmaa 20 minutit enne järgmist päralejõudjat.

Süda ja sport.

Dr. med. J. Vilms.

Pikaajaliste harjutuste kohta on andmed osalt vasturääkivad, kuid enamus kaldub südame hüpertroofia ja rikkete poole.

Gruber (22) uuris (31 kilom.) võidukäimisest osavõtjaid. Korralikult uuriti enne ja pärast võistlust 25 inimest. Osavõtjaid võistlusest oli alguses 53. Esimene grupp — 5 inimest (4, 5, 17, 25 ja 27 kohalejõudja) ei näidanud üles mingit tähtsat südametegevuse muutust peale kiirendunud pulsi. Neist olid 2 hästi treeneeritud.

Teine grupp — 4 inimest, nende seas esimene ja teine võitja näitasid südame laienemist paremale poole, puls kiirem, toonid puhtad. Südamelaienemist pahemale poole oli vähe ja ainult mõnel. See grupp oli hästi treeneeritud.

Kolmas grupp — 16 inimest, näitas selle vastu suuri muutusi: südame piiride laienemine rohkem paremale, tipplöögi kohalt nihkumine pahemale poole. Tegevus korraltu, toonid paljudel ebapuhtad, enam süstoolised ja enam pulmonalise kui mitralise peale. Puls väike ja tihe. Kopsude piirid laienenud. Oli samuti märgata krampe muskrites.

Paljud ei lõpetanud nõrkuse tõttu võistlust ja ei ilmunud kontrolli. Autor tuleb otsusele, et sarnastest võistlustest osa võtta võib lubada ainult täitsa tervele ja hästi treeneeritud inimesele, sest vastasel korral on kauakestvad halvad tagajärjed.

Analoogilisi uurimusi võidumarssimise puhul on teinud Zuntz, Schumburg ja Smith (Schmidt 18), kes sama tõendavad — parema südamepoole suurenemist umbes 72% osavõtjail 89 juhusest!

Mitu maratonijooksjat on südamenõrkuse tõttu maha kukkunud: nii 1904. aastal St. Louis, 1908 — Londonis, kuna 1912. a. Stokholmis üks isegi suri (Schmidt, 18). Muu seas olgu tähendatud, et Jüri Lossman'i süda 1924. a. kevadise uurimise järele täitsa normaalne oli.

Rattasõitjate kohta on palju uurimusi südame üle toimetatud: nii Schott (23), Altschul (24), Siegfried (25) j. t., kes peale viimase tõendavad, et rattasõitmine iseäranis kardetakse, sest selles spordiharjus on peale tasastki sõitu tähelepanud suure südamepiiride laienemised, pulsi kurve madal ja korraltu. Siegfried uuris rattasõitjate liigutuste parandavat mõju südamele, arstimise mõttes, millest allpool.

Herxheimer (19) leiab kõige suuremad südamed maratonijooksjail ja mägederonijail. Ka suusatajail on seda tähele pandud (Schmidt, 18).

Kuid mitte igakord ei ole pikaajaliste harjutuste puhul suuremaid südameid tähele pandud: nii Dietlen ja Moritz rattasõitjail, nii Jundell ja Sjögren (Schmidt, 18), kuspuhul isegi vähenemist on konstateeritud. Millega seda seletada — kas treeneerimisega, mis sel puhul tõesti on olnud, või mängib siin veel midagi muud osa — ei ole päris kindel.

Kokkuvõte.

Kokkuvõttes näeme, et sport paljude teadusmeeste uurimuste järele, kui kõige

tugevam ja ärritavam kehalik töö, võib isegi terve südame peale väga kahjulikult mõjuda, iseäranis siis, kui treeneerimata olekus sportlasi suursaavutusi ihaldatakse, ehk kui liig noorelt võistleva hakatakse! Spordi kahjulik mõju südamele avaldub ka südamefunktsiooni väsimuse, või dilatatsiooni, või ebaloomuliku hüpertroofia kaudu, olenedes harjutuste intensiivsusest ja spordiliigist. Tervete ja treeneeritud südametega võib kartmata suuri võimisi korda saata.

Kiirusharjutusil on enamjagu juhustel tervete ja harjunud südamete puhul tähele pandud, et süda peale harjutust väheneb ja mitte tähtsaid väsimustunnuseid ei avalda. Südame harjutamiseks ehk kõvendamiseks on kehakultuuri ja tervise seisukohast kiirusharjutused kõige sündsamad, mis kõigile, nii noorele kui vanale, igale ühele teatavas piiris ja teatavate harjutuste näol soovitava peab.

Lapseeestkuni täisealsuseni kasvab süda 12 korda suuremaks, aorta aga ainult 3 korda. Küpsusajajärgus suureneb süda 2 korda, kuna aorta ainult umbes $\frac{1}{5}$ kasvab (Schmidt, 18). See tähendab, et südame tegevus suureneb ja südant harjutama peab juba lapseeest peale.

Et terve südame vähenemist nii rahuliku kehalise töö, kui ka sportlike võistlute ajal on konstateeritud, siis tuleb südamevähenemise nähtust normaalseks südame tervise tunnuseks pidada, ja see omab ka diagnostilise väärtuse (Rantmann, 33).

Üleliia tarvitatud kiiruseharjutus võib nagu iga teinegi südant väsimusele ja dilatatsioonile viia, ei edenda aga mitte hüpertroofiat.

Pikaajalised harjutused, kui nad ei lähe üle teatava kraadi ja toimuvad kindla kontrolli all, on südame seisukohalt täitsa lubatud, ainult mitte liig noores vanuses. Halvad on aga jõuharjutused — tõstmine, maadlemine j. t., mis lubada võib ainult täiskasvanuile, tervete, väljaarenenud ja harjutatud südametega. Pikaajaliste ja jõuharjutuste halb mõju südame peale on enamvähem ühtlane — kutsudes esile tihti südame hüpertroofiat ja ülipingutuste puhul laienemist.

Põhimõtteliselt pole keelatud õieti ükski harjutusliik — kui ta aga sünnib teadlikult, arusaamise ja oskusega. Sest isegi mägedesse üleskäimist, kui südamele raskesti mõjuvat kehalist tööd on katsutud südame arstimiseks tarvitada (Oerte). Samuti on rattasõitmise liigutused arstimisvahendina tarvitusel olnud ja häid tagajärgi temaga kätte saadud (Siegfried, 25). Kuid südamearstimine spordiga pole veel küllalt läbi töötatud ja põhjendud, kuna siin peale kehaliste liigutuste ka tegu on veel tugevate närviliste äritustega, millel teatavasti suur mõju südame tegevusele (Nicolai, 26). See pärast peab olema raskemate harjutustega väga ettevaatlik. Sama võib ütelda Zander'i, Herz'i ja Gärtner'i

südamearstimisviisi üle masina gümnaстика läbi.

Kõige suurem hädaohut ähvardab südant võistlustel, kus osavõtt ei ole lubatud keskmiselt mitte alla 18 aasta, see on enne südame küpsenemise lõppemist (Schmidt, 18).

Arstline kontroll spordis südame ja muu suhtes on kindlasti vaja läbi viia, mis iseäranis võistlustest osavõtjate kohta maksima peaks.

Südamehaigetel inimestel tuleb kehalistest harjutustest mitte täitsa loobuda, vaid isegi kehalist tööd nõudvale elukutsele edasi jääda, võib lubada vabaharjutusi, käimist, mängusid — nagu golf, billiard j. t. (Romberg, 27).

Südame eest hoolitsemisel mõistliku harjutamise kõrval tuleb hoiduda südame mürkidest, kuhu kõige tähtsamana kuulub alkohol, mis teadusliste katsete järel sportlasi võimisi vähendab (Suomela, 28, Schmidt, 18). Tee ja kohvi harilikult jooduna on lubatud ja südametegevust erutavad, samuti buljong.

Kuna süda on lihas, mis üldse mitte töötamisel väsimust ei „tunne“, nagu seda liigete lihased tunnevad, siis peab mõistuslikult tema võimiste üle teadlik oldama!

Kirjandus.

- 1) Schott, Zur acuten Ueberanstrengung des Herzens u. d. Behandlung. Verh. d. G. Cong. finn. Med. 1890;
- 2) Maclean. Brit. med. Journal. 1867;
- 3) Moine, A. Treatise of the causes of heart diseases 1872;
- 4) Fräntzel. Über Entstehung von Hypertrophie u. Dilatation der Herzventrikel durch Kriegsstrapatzen. Virch. Arch. 1873;
- 5) Meyer. On Diseases of the heart among soldiers;
- 6) Thurn. Die Entstehung der Krankheiten als directe Folge anstrengender Märsche. Berlin, 1872;
- 7) Friedrich. Krankheiten des Herzens. 1876;
- 8) Traube. Berl. Klin. Wochenschrift. 1871—1872, No. 29, 18, 19;
- 9) Hoffmann. Lehrbuch d. funkt. Diagnostik u. s. w. d. Herzens u. d. Gefässe. 1920;
- 10) Nicolai ja Zuntz. Füllung und Entladung d. Herzens bei Ruhe u. Arbeit. Berl. Klin. Wochenschrift No. 18, 1914;
- 11) Martins. Die Insufficiens d. Herzmuskels. Verh. d. Congr. f. inn. Medizin. 1899;
- 12) Schrötter. Die Insuffic. d. Herzmuskels. Verh. d. Congr. f. inn. Medizin. 1899;
- 13) Jacob. Bemerkungen zur Discussion über Herzinsufficiens. Verh. d. Congr. f. inn. Medizin. 1899;
- 14) Lorenz. Die hygienische Bedeutung des Sports. Klinische Wochenschrift, No. 35, 19, 23;
- 15) Kauffmann. Lehrbuch d. spez. Pathol. und Anatomie. 8. Auflage, 1922;
- 16) Rauber-Kopsch. Lehrbuch der Anatomie, 1920;
- 17) Malwitz. Körperliche Höchstleistungen u. s. w. 1908;
- 18) Schmidt. Unser Körper. 1920;
- 19) Herxheimer. Beobachtungen an den Herzen von Sportsleuten. Klin. Wochenschrift, No. 46, 1922;
- 20) Leiser. Über d. Verhalten d. Herzens bei sportl. Maximalleistungen. Münch. med. Wochenschr., 1912;
- 21) Lagrange. Physiologie der Leibesübungen;
- 22) Grober. Herz, rechte Herzkammer u. Sportleistung. Mediz. Klin. 1913, No. 3;
- 23) Schott. Über Behandlung chronischer Herzkrankheiten im jugendlichen Alter. Verh. d. Congr. f. inn. Med. 1899;
- 24) Altschull. Die Einwirkung d. Radfahrens u. and. sportl. Betätigungen auf d. Herz. Münch. med. Woch. 45. Jahrg. 1898;
- 25) Siegfried. Radfahren als Heilgymnastik. Deutsch. med. Woch. 23. Jahrg. 1897;
- 26) Nicolai. Sport und Herz. Münch. med. Woch. 1912;
- 27) Romberg. Lehrbuch d. Krankh. d. Herzens u. d. Blutg. 1921;
- 28) Suomela. Karskus ja spordivõime. 1924;
- 29) Weißbein. Hygiene des Sports. I Band;
- 30) Thiele. Die neue Erziehung;
- 31) Vilms. Spordi puudustest ja tema tarvitamisest koolis ja seltskonnas. Eesti Spordileht. 1921;
- 32) Pletnev. Спорт и сердце Природа № 5—6 1916.
- 33) Rantmann. Wirkungen des sportlichen Laufens. Zeitschr. f. klin. Medizin. 34) 1924; Storting. Das Gesetz des Herzarbeit. 1915—1920.

(Lõpp.)

Esivõistlused jalgpallis.

I. klass:

Kalev — Sport 3:1 (3:0).

Suurvõistlus peeti 12. okt. Kalevi väljal. Kohtunik A. Mac Keabbin. Võistluse kirjeldus leidub esimesel leheküljel.

II. klass:

Tall. Kalev — Tall. Sport 2:1 (0:0).

Võistlus, mis peeti 8. okt. Kalevi väljal, oli ägedatempoiline ja kohati toores. Vahekohtunik Reinans (TJK) ei suuda seda küllalt ohjes hoida. Esimene poolaeg lõpeb väravateta, olgugi et võimalusi nende löömiseks leidub. Teine poolaeg on väravarikkam — Kalev markeerib neid 51. ja 82. minutil enese kasuks ja Sport 84. minutil tasuvärava. Üldiselt Kalevil ladusam koosmäng ja suurem tehniline täius. Spordil suurem hoog ja kardetavad üksiklõbimurded. Mäng enesest siiski vähepakkuv. Ilmaegset lärmi ainult pallju.

Kalev tuli selle mänguga Tallinna meistriks.

Nõmme Kalju — Pärnu Tervis 3:2 (0:1).

Peeti 12. okt. Spordi väljal O. Silberi (TJK) juhtimisel. Peale Viljandi esinemist on Pärnu Tervis samuti üks eriti sümpaatsetest provintsi meeskondadest. Nõmme Kalju on teatavaks kindlaks suureseks, kelle võimed viimasel ajal vähe kõikunud. Üllatus oli suur, kui Pärnu Tervis esimese poolaja õige vabalt lõpetab oma ülekaaluga 1:0, kuna väravavõimalusi paar tükki rohkemgi oli. Teine poolaeg suurendab Tervis oma ülekaalu 2:0 peale, ja näib, et võit Pärnu Tervisele nüüd kindlustatud. Kalju, kes juba meeleheitel mängib, saab ühe värava palli põrgates postist. 15 sekundit enne lõppu on nurgalöök Kalju heaks, tuleb h a n d s ja Kalju saab oma heaks penalty, mis teda päästab kaotusest. Lisa pooltund näitab Pärnu suuremat väsimist, kuigi Kalju selle peale vaatamata võidab napilt ainsa väravaga.

Pärnu Tervis oli hoogsam, kuid avaldus puudus taktikas ja kogemustes. Oli rida lubavaid mehi, kellest nimetada vasalkut halfi, parempoolset äärt, parempoolset kaitsjat ja osalt ka parempoolset halfi, üldse õige tubli poolkaitse liin.

Tartu Kalev — Narva Kalev 4:1 (1:1).

Peeti 12. okt. Kalevi väljal. Kohtunik üle mõne aja E. Hiio (Tall. Kalev). Seekord Tartu Kalevi parem mäng, eriti teisel poolajal. Nad realiseerisid oma pealetunge õige ladusalt.

Kuid võidust üksi on vähe. Muu seas on nimetada, et Narva Kalevi meeskonna koosseisus on 7 üliõpilasest, kes arvatavasti kõik hea peaga või omavad vähemalt head juhti. Nimelt on Narva Kalev üks

„seaduspärasematest“ meeskondadest, kelle meeskonna mängijad „tip-top“ registreeritud ja ülesantud. Nad on küll juba tegelikult 3 korda kaotanud: Narva Võitlejale, Viljandi Spordiühingule ja nüüd Tartu Kalevile, kuid see on narvalastele kui vesi ane selga. Nad on ilka võitjateks jäänud, kuna vastastel alati registreerimata mängijaid olnud, nagu nüüd ka Tartul. Ja Narva mehed tormavad „lendavate hollandlastena“ läbi kaotuste maru edasi finaali poole.

Tall. Kalev — Pärnu Tervis 4:1 (0:0).

Võistlus oli 13. okt. Kalevi väljal. Kohtunik A. Silber (TJK). Kalev 10-ne mehega. Kalevi ülekaalu juures lõppes esimene poolaeg siiski 0:0. Teise poolaja algsekundid toovad kohe 2 väravat. Nende arv on tõusnud neljani, kui Pärnu Tervis oma parema ääre toredast tsenderdusest aurvärava saavutab. Resultaat 1:4 ei ole Tervisele sugugi halb. Pealegi näis meeskond eelmise päeva võistlusest väsinuna. Kalevil töötas tublilt kaitses ja poolkaitse.

III. klass:

Tall. Kalev — Tall. Sport 2:1 (2:1).

Jällegi Tallinna meistri küsimus kaalul, kuid mäng on korralikum ja kenam eelmise päeva teise klassi võistlusest samade seltside vahel. Kalev saavutas oma mõlemad väravad keskajaja Fischeri läbi, kes väljapaistvalt mängis, Sport 11 meetri karistuslöögist. Teine poolaeg, mis enam Spordi ülekaalul, jääb väravateta.

Võistlus peeti 9. okt. Kalevi väljal, vahekohtunik M. Miller (TJK).

Tall. Kalev — Viljandi Spordiühing 2:1 (1:0).

Võistlus oli 12. okt. Spordi väljal. Kohtunik K. Ree (TJK). Viljandi oli õige tuse ja andis võidu alles lisapooltunni järele, kuna normaalaeg lõppes 1:1.

IV. klass:

Tall. Sport — Tall. Olümpia 1:1 (1:0).

Peale seda kui Olümpia varemalt Sporti oli võitnud 1:0, tuli nüüdne otsustav võistlus pidamisele 7. okt. Spordi väljal koht. J. Hargeli (Sindi Kalju) juhtimisel. Sport oli ülekaalus, kuid takistas halb väli ja Spordi edurivi rohkete ofsaidis olek. Mäng katkestati pimeduse tulekul 1:1 peal.

Tall. Sport — Tall. Olümpia 6:0 (3:0).

Seekord Spordi suur ülekaal. Sport oli tuntavalt parem kui oma eelmistel mängudel Olümpia vastu. Mängisid õige hästi. Väravad löödi 21., 30., 32., 52., 71. ja 74. minutil. Lõpult vahetas Olümpia korduvalt väravavahti, kuna esialgsel väravavahil oli tulnud suur isu väljale mängima minna. Hädaohul jooksis jälle väravasse tagasi ja püüdis kätega, nii et Olümpial paiguti oli 2 väravavahti.

Matsh peeti 12. okt. Kalevi väljal. Koht. J. Hargel (Sindi Kalju). Selle võiduga tuli Sport Tallinna 4. kl. meistriks.

Daani — Belgia 2:1.

Maavõistlus jalgpallis Daani ja Belgia vahel peeti Kopenhaagenis 5. oktoobril. Vaheldusrikka mängu järele, milles daanlaste edurivi parem oli, võitsid daanlased esimese poolaja 2:0. Teisel poolajal saavutasid belglased oma värava. Pealtvaatajaid 20.000, nende seas ka Daani kuningas.

SPORDI-, MÄNGU- JA VÕIMLEMISTARBED.

A.-S. BALTI SPORDIRIISTADEVABRIK
TARTUS.

Kontor: Tartu, Aurulaeva tän. 7, telefon 1-87.

Ladu: Tartu, RÜüfli tän. 9, telefon 6-02.

Esitaja Tallinnas: o.-ü. „ESTO“,

o.-ü. „ESTO“, Tallinn, Pikk tän., 47, telefon 10-02.

o.-ü. „ESTO“

Tallinnas, Pikk t. 47.
Kõnetraat 10-02.

Ainult o.-ü. „ESTO“ ostab iga spordiharrastaja hooaja sporditarbeid. Hinnad mõõdukad.

Kõige austusega o.-ü. „ESTO“.

Julius Tiisfeldt,

Eesti meister 1500 ja 5000 mt. jooksus.

Julius Tiisfeldt.

Tiisfeldtist on tulnud juba mitmel puhul rääkida, kui paljulubavast jooksu-meistrist, kel tarvilist visadust ja jõudu jätkub, et hulka Eesti kesk- ja pikamaa rekorde lähemas tulevikus ainult mälestusteks muuta. Mees ise on kerkinud kurnis ootamatult ja äkitselt meie paremate sportlaste nimekirja sellega, et tänavu kahekordseks Eesti meistriks tõusis ja üliõpilaste olümpiaadidel Varssavis ja Riias

tosinate kaupa auhindasid hankis ja halastamatul kombel igsugustel võistlusmaadel omi vastaseid löi. Muud kui tuli ja läks ühelt võistluselt teise. Kaasvõitlejatel oli päris raske teda ohjes hoida ja manitseda: „Ära nüüd pressi nii palju, aitab küll, tead, ees seisab veel see ja see jooks.“ Tiisfeldt jättis küll siis selle jooksu lõdve-maks, kuid litsus jälle teises jooksus seda-võrd juure, et ise võita või meeskonda võidule tuua. Kõike seda asjaliku ja te-geliku ilmega, ilma ühegi üleliigseta. Üli-õpilaste esitaja Riias, hra H. Roost, ei leidnud küllalt sõnu tema kiitmiseks.

Jutledes temaga kojujõudmisel Tallin-nas, andis ta enese kohta järgmised tea-
ted:

Sündinud 1904. aastal Tallinnas, kau-bandusteaduse üliõpilane. Esimest korda võistelnud 1922. aastal Tallinna koolinoor-soo olümpiaadil, kus ta 3000 meetrit ajaga 10.21 võitis ja sel ajal kena koolinoorsoo-sportlast Haava löi. 1923. aastal olid tema paremad saavutused: 1500 mtr. — 4.29,0; 3000 mtr. — 9.34,5; 5000 mtr. — 16.29,0 ja 10.000 mtr. — 36.01,8. See on kõik, võrdlemisi jutukehv, ei armasta ta palju enesest kõnelda.

Tänavu on Tiisfeldti saavutusväli võr-ratult laienenud ja saavutused tõusnud. Teda võib õigusega hooaja parimaks jooksjaks pidada. Ta on näidanud: 100 mtr. — 11,8; 400 mtr. — 52,8; 800 mtr. — 2.02,0; 1500 mtr. — 4.16,0; 3000 mtr. — 9.40,2; 5000 mtr. — 16.25,5; 10.000 mtr. — 35.08,0; tunnijooks — 16.540,20. Need ar-vud räägivad ise selget keelt.

Tuleval hooajal kavatseb Tiisfeldt spet-sialiseeruda maadel 800—3000 meetrit ja ka lühemaid maid kõvasti harjutada, et

Tiisfeldt võidab Riias 1500 mt. jooksus rinnaga poolaka Kostrzevski.

enam kiirust ja elastilikkust omandada. Praegu on tema jooks küll jõurikas, kuid jätab tehniliselt veel palju soovida.

Mis on meil ütelda kokkuvõtteks? Ainult edu ja raugemata edasipüüdu, et meil tu-leval sügisel oleks jälle Tiisfeldti juures midagi uut ja lubavat märkida!

Meil on jooksu alal vilksatanud mit-meidki kõrgeandelisi jooksjattüüpe, nii Paal, Erlich ja mõned teised, kuid need on jälle vaikseltsustunud, midagi püsi-vamat järele jätmata. Oleks Tiisfeldtiga see teisiti!

Sport kui elukutse.

Eelmises Spordilehe numbris tõime pikema kirjutuse elukutselikkuse sisseviimise üle Austria jalgpallisporti. Huvituseti ei ole nüüd elukutselikkuse sisse-seadjate endi arvamisega oma sammu üle kuulda. Selleks toome Vienna klubilehest vastava kirjutuse.

Meie oleme Inglismaa eeskujul nüüd ka endil elukutselise spordi sisse viinud, s. o. tasu sportlase töö eest seaduslikult normeerinud.

Professionaalina tunnustatud mängija seob ennast lepinguga ettenähtud ajaks seltsiga ja omandab seltsilt teatud palga ja erilise määrusega veel fikseeritud preemiad, osa puhaskasust jne.

Ei pruugi erilisel rõhutada, et mängija, kes nüüd professionaaliks muutunud, terve rea mitte ainult moraalist, vaid seadusest dikteeritud kohustusi enese peale võtab, nii esimeses järjes selle, et ta kõik teeb oma sportlase võimete võimalikult kõrgele tasapinnale tõstmiseks ja hoidub kõigist halvavatest mõjudest oma saavutusvõime peale.

Treening näit., mis amatöörile on sport-line kohustus, on professionaalile lepingu-ga ette kirjutatud.

Mitteamatöör peab inglise professionaali eeskujul oma terve vaba aja enese vormis hoidmiseks ja vormi tõstmiseks kulutama.

Uued tingimised on enesestmõistetavalt soodsamad neile seltsidele, kel oma mängijate vastu kunaski ei tarvitse surveabi-nõusid käsile võtta, vaid neilt rahalise tasu peale vaatamata gentlemannlikku ülespidamist ja vabast tahtest kantud oma parima saavutusvõime väljapanemist näevad, vastandina harilikule päevatöölisele.

Kool & Mäng

TALLINN, Vana Posti tän. 2
Kõnetraat: 16-56, 21-78.

Mänguasjad, koolitarbed,
süstad ja tõukekelgid.

Korralik inimene on ikka korralik sport-lane, sellepeale vaatamata, kas tema sport maksetav on või mitte.

Mängijatel seisab nüüd ees enese selts-kondlise seisu korraldamine seltsi vastu. Teevad nad ise oma heatahtlikust püüdest kõik, mis nende võimises seisab, on nad seltsile ikka endiselt sõbrad ja seltsimehed. Teisiti on loomulikult muidugi nendega, keda klubi on sunnitud nende lepingu täit-misele sundima. Neil ei ole loogiliselt

mingit õigust sõbraliku vastutuleku peale nende tööandjalt.

Ei ole aga usutav, et mängija üleminek amatöörist professionaaliks tema inim-likku vahetõrget seltsiga kuidagi muudaks. Inglismaa eeskujul näitab, et professionaali ja tema klubi vahetõrget just liigutavalt soe on, ja kes inglise treenereid välismaal on tähele pannud, võib kinnitada missuguse lakkamatu huviga nad oma klubi saatust liiga ja karikavõistlustes jälgivad.

Nad on oma professionalismi peale vaa-tamata ikka ausateks gentlemannideks — sportlasteks jäänud, muidu ei suudaks nad kodumaalt kaugel olles südamega oma klubiga ühendatud olla. See näitab aga ka teisalt, et inglise klubid omi profes-sionaale mitte kui teenijaid vaid kui klubi-liikmeid võtavad, kelle saatusest need alati huvitatud on.

Rätsepatarvete kauplus

Tallinnas, Suur Karja tän. nr. 10, telef. 974.

Juhin tähelepanu, et on kohale jõudnud:

latsi siid, lasting serge.
Peale selle soovitan ladust
ülrikonna- ja palituriit.
Nõo- ja suurus, haake
:- ja snalle jne. :-

Müük suurel ja väikesel arvul.

Aupaklikult

S. S. Orloff.

1. Läti—Eesti maavõistlus Riias 1922 a.:

Kardetav moment Eesti väravas. Juba outi läinud palli juures maas on Javorski.

Palav päev Riias.

3. maavõistlus jalgpallis Latvija—Eesti.

Lätiga on meil jalgpallis alati kibe heitlus olnud. Kaks senist maavõistlust viigil 1:1, mis on visa võitluse tunnuseks tähelepanuväärne. Nüüd on ees kolmas maavõistlus. Tänavune hooaeg on oma arvuliste resultaaside poolest jalgpallimeestele olnud väga must. Nüüdne maavõistlus Lätiga on tänavu järjekorra poolest kuues. Et need kõik kaotatud, siis on seekordseks küsimuseks, kas seitsmes kaotus või esimene võit?

Lätlasi tuleb just tänavu eriti headeks pidada. Neil on treener Viinist, kelle õpetuse oskuses kahelda ei pruugi. Edasi on Läti mängijad füüsiliselt üldiselt tugevamad. Sama tuleb kinnitada, et ka nad tehniliselt meist järel ei seisa. Seda mõlemat ei ole kinnitanud mitte üksi maavõistlused, vaid ka viimaste aegade Läti—Eesti paremate klubi meeskondade võistlused. Neis on viimati Sport ja Kalev Riia jalgpalliklubilt saanud koguni lüüa, olgugi et õige napilt.

Senisest kahest maavõistlusest on mälestusriikas 1-ne, mis peeti 1922. a. septembris Riias. Selle võistluse kohta kirjutas E. Spordilehe omaaegne kaastööline järgmist:

„Meeste endi meeoleolu polnud kuigi roo-

siline, kuid lubasid kõik teha, et mitte kaotada ja sellega liitu täbarast seisukorrast hoida. Meie mehed sammusid, endid juba hotellis võistlusvalmis seades väljale, isekeskis veel kord töötades igauks oma kohal olla Eesti spordilipu kaitseks. Tagajärg oli eestlaste kahjuks 1:0 peaaegu võistluse lõpuni, mil Üprausi terav ja tugev löök pool minutit enne lõpuvilet päästis Eesti meeskonna kaotusest. Peale lõpuvilet tormas meie meeste imestuseks Läti publik oma kohtadele ja isegi mängijad ilmusid uuesti väljale, et võistlust edasi pidada „kuni võidurikka lõpuni“. Suuremaks vahejuhtumiseks kujunes „aiatagune võte“ võistluse teisel poolel. Eestlaste värava poolel aia taga hakkas „teadmata põhjustel“ mingisugune risuhunnik põlema, kust tuul kibedat ja paksu suitsu Eesti värava alla tõi, võistlejatele hinge mattes. Sarnane olukord kestis umbes 10 minutit.“

See kirjeldus „vanadest aegadest“ annab pildi, kuidas „vanad eestlased,“ võistlesid. Kuid ka nüüd on nimed needsamad, poisid on ainult kaks aastat vanemad ja halb oleks, kui nad nüüdsel maavõistlusel laseks lätlased omal ülepea kasvada ja kaotusega tagasi tuleks.

Kodumaalt.

Tallinna keskkoolide esivõistlused andsid teisel võistluspäeval, 7. oktoobril järgmisi paremaid tagajärgi:

100 mtr. lõpujooks: 1 Palm, ühiskümn., 12,3; 2. Topmann, kolledsh.; 3. Koltshin, R. t. ühisk. 60 mtr. lõpujooks naistele: 1. Prass, ühisk., 8,8; 2. Lille, 1. t. gümn.; 3. Peek, sama. 60 mtr. lõpujooks noortele: 1. Jaago, Kirsipuu gümn., 8,1; 2. Vainlo, ühisk.; 3. Suursööt, Kirsipuu g. Kaugushüpe naistele: 1. Prass 4,70; 2. Klamm, 1. t. gümn., 4,23; 3. Peek 4,22. Odavisk: 1. Redlich, kolledsh., 44,65; 2. Balzer, sama, 44,30; 3. Poom, 1. realkool, 39,10. Kõrgushüpe: 1. Juurikas, kolledsh., 1,60; 2. Palm 1,55; 3. Bysa, kolledsh., 1,55.

Jalgrattavõistluse Pärnu-Sindi

korraldas Pärnu Tervis. Osavõtjaid oli 10. Maa pikkus 15 kilomeetrit. Taga-

järjed: 1) Lindau 39.25,2; 2) Alla; 3) Tamm.

Pärnu viimaste jalgpallivõistluste tagajärjed on järgmised: ühiskümn. — karnison 4:1 (2:1), tuletõrjujad — raudteelased 5:2 (2:1), Vaprus 2 — Noorus 1 4:2 (2:1).

A. P.

Kümnevõistluse esivõistlused,

mida 4. oktoobril halbade ilmade tõttu katkestati, andsid jätkamisel, 10. ja 11. oktoobril ootamatult nõrku tagajärgi. Klumberg esines täielikus alavormis ja saavutas oma rekordilise, kehvuse mõttes, tagajärje. Klumbergile sekundeeris E. Palm, Floora, kes küll mitmekülgsete võimetega sportlane, kuid kümnevõistluse eduks veel mitmel alal tugevat paranemist vajab, seda peasajalikult visketes.

Mõlemate saavutused nägid järgmised välja:

Klumberg.

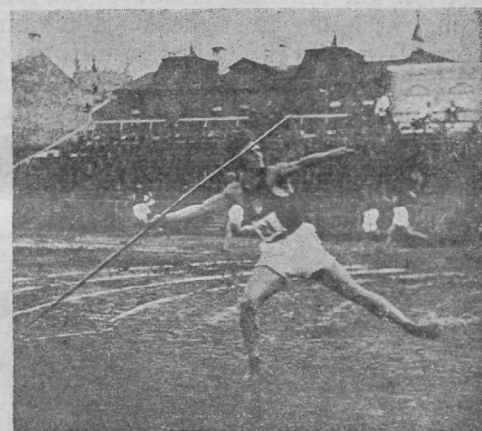
100 mtr.	— 12,4	— 571,600 p.
Kaugus	— 6,31	— 683,950 „
Kuul	— 12,10	— 676,000 „
Kõrgus	— 1,65	— 608,000 „
400 mtr.	— 58,1	— 627,760 „
110 mtr.	— 17,4	— 772,000 „
Ketas	— 38,02	— 726,780 „
Teivas	— 3,10	— 541,000 „
Oda	— 53,52	— 794,300 „
1500 mtr.	5,37,2	— 397,600 „

Kokku 6.398,990 p.

Palm.

100 mtr.	— 12,0	— 666,800 p.
Kaugus	— 5,88	— 578,600 „
Kuul	— 9,83	— 449,000 „
Kõrgus	— 1,55	— 468,000 „
400 mtr.	— 56,2	— 699,200 „
110 mtr.	— 18,8	— 639,000 „
Ketas	— 29,05	— 385,920 „
Teivas	— 2,70	— 325,000 „
Oda	— 32,73	— 222,575 „
1500 mtr.	5,12,9	— 543,400 „

Kokku 4.977.495 p.

A. Klumbergi

poolt meistrivõistlustel tehtud tänavuse hooaja parem saavutus odaviskes 60,46 mt.

Võistlustelt on nimetada veel 4×400 mtr. teatejooksu Spordi ja Kalevi vahel, mis viimase võiduks ajaga 3.36,6 lõppes. Võistluse käik oli järgmine: Stardist lähevad välja Küttim (S) ja Pereversin (K). Küttim pääseb nobedama stardiga ette ja veab kogu aja lõpetades 3 meetrit enne Pereversini. Teated võtavad vastu Saulmann ja Huuk. Vahekord ei muutu, suureneb vist ainult 2 mtr. võrra, kui Jaanvaldt ja Villemson teadetege teele asuvad. Villemson püüab Jaanvaldi kohe kinni ja jätab tema lõpuks isegi 8 mtr. maha. Tulde lähevad „ankrumehed“ esküül ja Tiisfeldt. Kesküül võtab kiire lennuga Tiisfeldti kinni ja seirab teda kuni viimase kurveni, siis sirgtele jõudes, hakkab temast mööda vajuma. Kui ka Tiisfeldt paneb viimase välja ja hakkab omakord tollitollit ettepoole nihkuma. 10 mtr. on veei finišini, Tiisfeldt on juba kehavõrra ees, siis komistab korruga Kesküül ja kukub maha. Tiisfeldt purustab kerge hüppega finišilindi.

Leedu sündmused.

Kovas Kaunase jalgpallimeister.

Kaunas, 10. okt. (E. Spordilehe Leedu kirjasaatjalt). Jalgpalli esivõistlustel võitis Kovas — KSK 2:1 (1:0). Viimasel ei vedanud sugugi. Matshi Kovasele võitis suurelt osalt nende väravavaht Baltšiuinas. See on sama preesterlikkude liigutuste mees, kes Tallinnas Leedu-Eesti maavõistluse ajal Leedu väravas oli. Nüüd bombardeeris teda KSK, kuid asjatult. Ainsa palli pressis Kovasele sisse S. Garbatshauskas.

Makkabi — LFLS mängisid 1:1 (1:0). Makkabi mängis ilma oma treeneri Gold'ita, kes nüüd Viini tagasi pööranud ja Viini Hakoah's järele kaasa mängib. Ülekaal oli Makkabil. Ta kasuks oli kaks 11-meetri lööki, kuid kumbagist ei saavutatud midagi.

Nende kahe mängu järele tuli ootamatult Kaunase 1924. a. jalgpallimeistriks Kovas.

Võistluste tabel näitab järgmist:

Kevadine ring:

Mängusid	Võite	Vitke	Kaotusi	Väravaid heaks	Punkte kahjuks		
Kovas	3	2	1	0	11	2	5
LFLS	3	2	1	0	12	4	5
Makkabi	3	1	0	2	4	13	2
KSK	3	0	0	3	3	14	0

Sügisene ring:

KSK	3	2	0	1	7	3	4
Kovas	3	2	0	1	4	3	4
LFLS	3	1	1	1	4	4	3
Makkabi	3	0	1	2	1	6	1

Esivõistluste lõpulikud tagajärjed:

1. Kovas	6	4	1	1	15	5	9
2. LFLS	6	3	2	1	16	8	8
3. KSK	6	2	0	4	10	17	4
4. Makkabi	6	1	1	4	5	19	3

19. okt. on Kaunases Leedu esivõistluste finaali Kaunase meistri Kovas'e ja Klaipeda meistri Spielvereinigung Klaipeda vahel.

Bartushka, LFLS'i ja Leedu rahvusmeeskonna kapten on diskvalifitseeritud 1 aastaks vahekohtuniku teotamise eest matshil LFLS — Makkabi.

Üldse on LFLS'is tulemas kriis mitme mängija üleminekuga.

S. Garbatshauskas.

Läti teated.

Riia, 12. okt. (E. Spordilehe Läti kirjasaatjalt). Läti jalgpalli esivõistlustel on punktidega praegu esimesel kohal Rigas Futbola Klubs (RFK), teine Armijas Sporta Klubs (ASK), kolmas Amaters (Amatöörid), neljas Jauneklu Krist. Savieniba (JKS — Noortemeeste Kristlik Ühing) ja viies Latvijas Sporta Biedriba (LSB — Läti Spordi selts).

5. okt. võistlusel võitis JKS — LSB 1:0. Kaiservaldil oli Liepajas (Liibavis) sõprusvõistlus sealse Kuuramaa meistermeeskonna Olimpja'ga, mille Kaiservald võitis 11-meetri löögi järele 3:2 (1:2).

Otto Sevichko (Latvijas Sporta biedriba), Läti 1923. a. parem spinter, on sportimise jätnud. Tema paremad saavutused olid: 60 mt. 6,9, 100 mt. 11,1 ja 200 mt. 23,6 sek.

Hakoah Budapestis.

Viini Hakoah pidas 5. okt. 10.000 pealtvaataja ees Budapestis võistluse sealse FTC vastu. Hakoah on küll ametlikult juudi meeskond, kuid tema koosseisus on 6 ungarlast, kes on meeskonna kandvaks osaks. Neist olid 2 — Gutman keskpoolkaitsjana ja Eisenhofer vasaku siseajajana tegevad Pariisis Ungari olümpia meeskonnas. Nüüdse mängu tegi Hakoah, et FTC-lt saada mänguluba Eisenhoferile, kes hiljuti FTC-st Hakoah'sse üle läks. Hakoah'i meeskonnas mängis kaitsjana jälle kaasa Gold, kes suvel oli Leedus Kaunase Makkabi treener.

Mäng Hakoah — FTC vahel läks algul tasakaalus. Esimene värav tuli alles 44. minutil. Selle lõi FTC kesktormaja Sander. Kohtunik Ivancic ei märganud selle järele õigel ajal anda poolaja vilet ja oli juba 46-es minut kui Eisenhofer tegi seisu 1:1. Võiduvärava saavutas Hakoah teise poolaja 5. minutil uuesti Eisenhoferi kaudu.

Mitmesugust.

Jaan Jaago löödud.

Berliini Sportblatt teatab, et Breslau rahvusvahelistel elukutselistel maadlusvõistlustel 17. võistluspäeval ilmameister Jaan Jaago on kaotanud Prantsuse ilma-meister Lassertesse'ile. Kuna Jaago varemalt ühes teises võistluses kannatada oli saanud, siis arvab Saksa leht nüüdse kaotuse olevat selle tagajärjena.

Jaago esineb võistlustel eestlasena. Peale Jaago võtavad neist võistlustest veel osa eestlased Sirk, Domberg, Renter ja Veimann. Neist seisab Sirk'i nime taga „Finland“, Domberg esineb varjunime all Petrovitsh, pärit „Vene Siberist“. Veimanni ümbermoonutatud nimi on „Veinura“ ja nüüd on ta pärit juba Mandshuuriast!

Orthi affäär.

Georg Orth on Ungari suurim jalgpalli kunstnik. Ta on mees, kes pea ühesuguselt hiilgavalt mängib kesktormajat, kõiki kohti poolkaitses ja väravavahti. Viini suur jalgpalliselts Vienna tegi hiljuti katse Orthi Budapestist omale „üle võtta“. Orth oli juba nõus, kuid siis tegid ungarlased kõik, et Orthi omale alal hoida. Nad andsid Orthile spordiriistade kaupluse, mille sissetuleku alamäär garanteeriti.

Enne seda ungarlaste ettepaneku vastuvõtmist oli Orthil juba kokkulepe olnud Vienna'ga. Orth lubas kui treener ja mängija Vienna käsutusse astuda. Selle eest oldi talle nõus maksma kuu palka 70.000 Emk., 150.000 Emk. ümberkolmiks Budapestist Viini ja veel 9000 marka kuus, kuni Orth omale kindla korteri leiab. Vienna meistriks tulekul oleks Orth saanud preemiana 300.000 Emk. ja karikavõidu puhul 180.000 marka.

Sarnane kokkulepe oli Orthi poolt juba allakirjutatud. Nüüd on Vienna selle dokumendi esitanud Austria jalgpalliliidule. Viimane on ärakirja kokkuleppes saatnud Ungari liidule nõudmisega, et Orth selle dokumendi põhjal tunnistataks professionaaliks. Kui Ungari liit selles vastu ei tule pööravad austrialased FJFA (Rahvusvahelise jalgpalliliidu) poole.

Välismailt.

Budapesti kergejõustiku esivõistlustel

olid tagajärjed tärgmised: 100 mt. Roszahegyi 11,2; — 200 mt. Juhasz 22,6; — 400 mt. Juhasz 50,1; 800 mt. Barsi 1.59,1; 1500 mt. Nagy 4.11,8; 5000 mt. Kultsar 16,06; 110 mt. tõkkeid Püspöky 16,6; 400 mt. tõkkeid Somfai 56,2 (uus Ungari rekord). Kõrgus Serf 1,84, teine Gaspar 1,84. Kaugus Püspöky 6,93. Teivas Karłowic 3,50. Kuul Bedö 13,40. Ketas Toldi 41,90. Oda Gjurko 54,58.

Suomen Urheilulehti maratoni

25 kilomeetri peale võitis Väinö Sipilä, Tampere Pyrintö, 1.23.02,8; teine Ville Kyrönen, Tampere Pyrintö, 1.23.22,5; kolmas Gabriel Ruotsalainen, Viipurin Urheilijat, 1.26.27.

Vanameeste grupis võitis Albin Stenroos, HKV, 1.28.03, olles üldiselt kuues; teine Efraim Harju 1.29.11. Algajate grupis oli esimene V. Kivimäki 1.30.59. Üldse lõpetas jooksu 31 meest.

Eesti sõjavägi — Latvija sõjavägi 3:2 (1:2).

Jalgpalli võistlus Eesti ja Läti sõjaväestaste vahel peeti 5. okt. Riias. Võistluse kohta kirjutab „E. Spordilehe“ Läti kirjasaatja A. d. Plum järgmist:

Läti sõjaväge repräsenteeris Armijas Sporta klubs. Meeskonda ei võetud

ühtki teist mängijat-sõjaväelast, kes ei kuulu sõjaväe spordiklubi. Nii jäeti kõrvale kaitsja Ashmanis ja poolkaitsja Viinkis (mõl. RFK). Võistlus läks üksluiselt. Vahete vahel hiilgas üks või teine mängija, kuid üldiselt ei olnud väljapaistvust. Lätlased olid taktiliselt nõrgemad. Mõlemad väravad saavutasid nad kiirete õnnestunud läbimurrete kaudu. Eestlaste mäng oli enam läbimõeldud, kuid ütelda, et eestlastel oli ülekaal, seda ei saa.

Turu IFK — Kiffen 3:2.

Esimene võistlus nim. meeskondade vahel, mis peeti Soome jalgpalli esivõistluste poolfinaalis, lõppes 2:2. Kordamisvõistlus andis Turu meeskonnale peale tasavägist mängu napi võidu. Esimene poolaeg 3:1, millest Turu saavutas ühe värava 11-meetrist. Teine pool 1:0 KIF. heaks.

Slavia löönud Sparta 2:1.

5. okt. Praagas peetud kohtamisel Sparta ja Slavia vahel oli rekordarv pealtvaatajaid — 27.000. Kuna väli rohkem ei mahutanud, siis sulus politsei juurepääsu. Sparta kardetud poolkaitseliin ei pääsnud maksvusele. 9. min. järele pääses Sparta Kolenaty toreda peapalli järele juhtimisele. 4. min. hiljem seadis Kratochvil tasakaalu. Poolaeg 1:1. Kaks minutit enne lõppu saavutas Slavia võiduvärava. Võitjad said suurte ovatsioonide osaliseks. Kõik Slavia mehed kanti publiku poolt õladel ära.

Austria maratoni on võitnud Franz ajaga 3 t. 21 m. 53 sek.

Kock, Rootsi rahvusmeeskonna kuulus vasak äär, sai viimasel maavõistlusel Rootsi—Norra 30-ndat korda internatsionaaliks. Maavõistluse võitis Rootsi suurelt 6:1.

Inglise Corinthians'i meeskond on oma Põhja-Ameerika ringreisilt tagasi jõudnud. 31-hest matshist võitis Corinthians 19, kaotas 8 ja mängis viigile 4.

Rootsi spordiajakirjanikud on jalgpallis võitnud Norra omi 5:2. Norra spordiajakirjanikkude värvavahiks oli Ch. Hoff.

Hamburi jalgpalliseltsidel on suur aktiivliigete arv. Nii on Hamburger Sportvereinil 52, Viktoriaal 50 ja Eintrachtelil 46 meeskonda.

Saksa on seni pidanud 50 maavõistlust jalgpallis. Sellest võitnud 13, kaotanud 27 ja viigile jäänud 10.

Varssavi Polonia jalgpallimeeskond on võistlusreisil Konstantinoopolis. Võistlus Galata Serailiga lõppes 2:2, kuna poolajal türklased juhtisid 2:0. Teise võistluse F. C. Terembakole vastu kaotas Polonia terava mängu järele 4:3. Läänudaastal võitis meie meeskond Varssavis Poloniat 1:0.

Budapestis võitis Viini Vienna UTE 4:2.

Praagas S. C. Blue Star, Brünn (endine Brünni Makkabi), kaotas Praaga Spartale 1:6.

Nürnbergis on F. C. Wacker, München, löönud 1. F. C. Nürnbergi 1:0.

Belgia teine meeskond on võitnud Luksemburi 4:1 (2:1). Pealtvaatajaid 10.000.

Uruguai jalgpallimeeskond võtab tuleval aastal Ühisriikide jalgpalli liidu kutsel ette võistlusreisi Põhja-Ameerika.

Hamburger Sportverein on 15.000 pealtvaataja ees võitnud DFC jalgpallimeeskonda Praagast 2:1. Berliinis mängis DFC — Hertha BSC vastu 1:1.

1. F. C. Nürnberg on võitnud Spielvereinigung Fürthi 3:0.

Porvoo Akilles, kes läinud aastal külastas Tall. Sporti, on Kronohageni 2. võitnud 4:0 ja Hels. Palloseura 2. 2:1.

Hels. jalkapallo klubi on Hels. Palloseura vastu mänginud järjestikku 4 korda viigile. Nüüd viimati 2:2.

Ville Ritola, Soome teine suurjooksja Nurmi kõrval, on sõitnud võistlusreisile Ameerika, sealt tuleb ta tulevaks suveks Soome tagasi.

Itaalias: Meistermängudel löi Sa-

voia Alba't 2:0 ja tuli Lõuna-Itaalia meistriks.

Heise, Prantsuse sprinter, on oma kodukohas Strassburis jooksnud 100 mt. 10,8. Lewden on samadel võistlustel hüpanud kõrgust 1,90 mt.

Türgi meistriks on ootamatult tulnud välispoolne meeskond Beschiktache-Club. Konstantinoopoli Galata Serail, kelle mängijaid tänavau Tallimat külastanud Türgi rahvusmeeskonna ridades oli, ei olnud oma paremas vormis ja kaotas finaalis 0:3.

Pariisi L'Auto teatel on Prantsuse hooletandeministeeriumi korraldusel kuulsas Tuileries aias sisse seatud igapäevased füüsilise kasvatuse ja spordi seansid. Need on avatud kõigile sportida soovijatele.

Sama Pariisi leht soovitab rahvusvahelisel kergespordi liidul korraldama hakata iga-aastaseid maailma esivõistlusi kergespordis, nagu neid peetakse muudel aladel. Leitakse, et olümpia mängude 4-aastane vaheaeg on liig pikk ja kergespordi parematele meestele on tarvilik üksteisega suuremat võistlust lühema aja järele.

Tsh.-Slovakkias Praaga Sparta Leipzigi Fortuna 4:1. Pealtvaat. 8000.

O.Ü.

«Salus»

Tallinn, Pikk tän. 40,
Kõnestraat 16-18.

Valmistab ja müüb meesterahva, naisterahva valmisriideid ja koetud kaupsid.

Kõik saadused on valmistatud omas vabrikus kõrgeväärtuslisest materjalist.

Eriosakond spordiriiete alal.

Spordiseltsidele ja klubidele iseáranis kasulikud tingimised.

Paremad tarvisminevad

jalanõud

on saadaval

O. Kirusk'i kaupluses,

V. Karja tän. 5, Tallinnas.

Spordiári

Resev-Resel

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi
ja võimlemise abinõusid.

Hinnakirjad tasuta.

Kõrgesse klassi kuuluvaks

jalgpallimeheks

võib tõusta ainult see, kes
järjekindlalt sööb šokolaadi

Jõhvi õlletehas A.-S.

soovitab oma

ÕLUT

tuntud võistlemata headuses.

SAADA IGALPOOL.